

RUUSKANEN-RUUSKA SUKUSEURAN

SUKUVIESTI No 4

Helmikuu 2008

Sukujuhlasta suvun juhlaan

Vuosi on vaihtunut ja uusi vuosi vierii eteenpäin. Vuoden varrelle matkat, juhlat, lomamatkat ja muut tärkeät asiat asettuvat elämään asemiksi, joilla viivähdetään tarpeen mukaan. Nämä arjen poikkeamat ovat elämän tärkeitä hengähdyshetkiä, jolloin tankataan voimia elämänpolulle eteenpäin.

Vuoden kiertoon sijoittuvat juhlat ovat monelle meistä perinteisiä suvun jäsenten kokoontumishetkiä. Joululienee edelleenkin suomalaisten keskuudessa tärkein sukujuhla. Matkustetaan pitkienkin matkojen takaa olemaan yhdessä päivän, pari ja nautitaan suvun tuomasta yhteisöllisyydestä. Kerrotaan kuulumisia ja mietitään tulevia. Muistelu on sitä tärkeämpää, mitä vanhempi on koolle tullut väki. Muistellaan aikaisempaa elämää, juhlatapoja ja niitä läheisiä, jotka eivät enää elä. Muistelun yhteydessä tulee varmistaneeksi sen, että myös paikalla oleva nuorempi sukupolvi saa tietoa suvun perinteistä, tavoista ja ihmisistä. Takuuvarma muisteluaihe on myös edellisen joulun sää - sitä ei yleensä muista, jos ei ole tullut kirjanneeksi ylös.

Suku on tärkeä turvaverkko elämän eri vaiheissa. Se, että halutaan vuodesta toiseen varata aikaa yhdessäololle ja sukulaisten muistamiselle osoittaa, että tarvitsemme tilanteista, jonne tiedämme olevamme tervetulleita omana itsenämme yhtenä suvun ja perheen jäseninä. On tärkeää kokea kuulua yhteisöön ja omistaa yhteisiä muistoja.

Tietoisuus omasta taustasta ja menneisyydestä, juurista kuuluu elämän perusrakenteisiin. - Itse asiassa, yhtä lailla kuin pidetään sääkirjaa, voitaisiin pitää kirjaa siitä, mitä suvulle on vuoden aikana tapahtunut. Se olisi tulevien sukupolvien kannalta todellinen sosiaalinen ekoteko.

Ensi kesänä Ruuskanen-Ruuska suvun jäsenet tapaavat Nilsissä. Valmista suvun tapaamiselle alkaa olla, kuten toisaalla tässä lehdessä voi lukea. Rantasalmella vuonna 2006 oli meitä runsaasti eri puolilta Suomea, Kanadaa ja Ruotsia myöten.

Toivottavasti Nilsään suuntautuu vielä useamman suvun jäsenen matka - tiedossani on, että ainakin kanadalaista väkeä on tulossa.

Pirkko Ruuskanen-Parrukoski puheenjohtaja puh. 050 56 34671

Nilsin kaupunki
AITOA LUONNONVOIMAA

HALLITUKSEN ASIOITA

Hallitus kokoontui marraskuun alussa Helsingissä. Vaakunatoimikunta oli hankkinut kaksi ehdotusta heraldikko Harri Rantaselta aiempien ehdotusten pohjalta. Hallituksessa päätettiin jatkaa vaakunoiden kehittelyä näiden ehdotusten perusteella siten, että ensi kesän sukukokoukselle olisi valmis esitys sukuseuran vaakunaksi.

Kokouksessa käsiteltiin sukukokouksen ohjelmaa ja päätettiin pyytää uutta juhlapuhujaa, kun aiempi puhujaksi lupautunut oli yllättäen menehtynyt syksyn aikana. Oheisohjelmia todettiin vielä olevan auki, kun niiden toteutumisesta ei ollut saatu varmuutta.

Sukututkimuksen tilanteesta todettiin, että kaikki muut sukuhaarat oli jo saatu tarkastettua, mutta Rantasalmen Hiismäen haaran tarkastus oli vielä kesken.

Sihteeri kertoi hallitukselle, ettei sukulaulua koskevaan kilpailuun ollut saatu yhtään ehdotusta. Päätettiin kuitenkin pitää laulukilpailua edelleen avoimna, jos joku innostuisi laulua meille tekemään. Lea Kokko kertoi osallistuneensa Karjalatalolla pidettyihin sukumessuihin ja lehtityöpajaan. Markku Ruuskanen oli osallistunut sukumessujen yhteydessä pidettyyn Sukuseurojen Keskusliiton kokoukseen. Seuralle on hankittu haastatteluja varten nauhuri, jolla tehtyjä haastatteluja voidaan tallentaa ja purkaa myöhemmin.

Hallitus hyväksyi sukuseuralle henkilörekisteriselosteen, joka on kokouksen jälkeen tallennettu sukuseuran nettisivulle.

Markku Ruuskanen, sihteeri p. 050-572 9534

JÄSENMAKSU

Tämän lehden mukana lähetetään vuoden 2008 jäsenmaksua varten pankkisiirto. Jäsenmaksu on 25 euroa. Loppuvuonna 2007 jäseneksi liittyneiden jäsenmaksu kattaa myös vuoden 2008 maksun. Tilinumeromme on 128035-41572. Ulkomailla maksaville tiedoksi Kansainvälinen tilinumero IBAN: F120 1280 3500 041572 ja BIC: NDEAFIHH

SUKUTUTKIMUKSEN TILANNE

Hallituksen kokouksen jälkeen joulukuussa 2007 kaikki sukuhaarat on saatu tarkastettua. Sukuhaarat on tallennettu vuoteen 1900 saakka sukuseuran nettisivulle <http://www.suku.1g.fi/> kohtaan sukutaulut. Sukuhaaroja on yhteensä 31 kappaletta ja henkilöitä tiedostoon on tallennettu 2524 sukutauluun yhteensä 13460 henkilöä. Sukutaulut tulostettuina A4-sivulle ovat yhteensä 571 sivua tekstiä.

Tämän lisäksi sukututkimusta on tehty suorasanaisten tekstinä kokoamalla tietoja vanhoista asuinseuduista, esi-isien ammasteista, asutuksen leviämisestä ja sota-ajoista 1500-luvulta 1900-luvulle saakka.

Ensi kesän kokoukseen pyydetään tuomaan erilaisia suvun historiasta ja nykypäivästä kertovia tietoja. Tietoja voidaan sitten kopioida kokouksen yhteydessä tulevaisuudessa julkaistavaa sukukirjaa varten. Mielenkiintoisia papereita ovat esimerkiksi vanhat kauppakirjat, lainhuudot, kiinnekirjat, perukirjat, perinnönjakokirjat, oikeuden pöytäkirjat ja todistukset. Valokuvia olisi myös hyvä saada kirjaa elävöittämään. Niitäkin voidaan kokouksessa tallentaa, jotta alkuperäisiä ei tarvitse kenenkään haltuun jättää.

Jos ette satu pääsemään kokoukseen paikalle, noita asiakirjoja ja valokuvia voi kyllä lähettää tallettavaksi seuran sihteerille Markku Ruuskaselle osoitteella Vaaratie 4, 05200 Rajamäki ja sähköposti: [markkuj.ruuskanen\(at\)kolumbus.fi](mailto:markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi).

Sukukokous Nilsin Liikuntatalolla 26.-27.7.2008 klo 13.00

Ennakkotietoa järjestelyistä

Sukuseuran hallitus edellisessä kokouksessa käsitteli myös seuraavaan sukukokoukseen liittyviä

asioita ja päätti mm, että ryhdytään ilmoittamaan jäsenlehdessä tapahtumasta ihan sen mieleen painumisen johdosta. Skannasin koneellani puhelinluettelosta Nilsiä kartan ja merkitsin siihen tärkeimmät tapahtumakohteet. Kesäteatteria on myös ohjelmistoon tarkoitus saada ja sitä saadaankin, jos ennakkoon on varmuus noin sadan lipun menekistä. Tämä siitä syystä, koska kokouspäivämme on heidän näytäntökauden ulkopuolella. Esitettävä kappale on Markku Pölösen tangolaulunäytelmä "Onnen maa", lipun hinta meille 7 euroa, muutoin kuulemma 10 euroa. Opera Cava Louhosareenalla on lopettanut toimintansa rahavaikeuksien takia, oopperaa ei todennäköisesti Nilsiässä siis tulla näkemään. Katsotaan, saako Nilsiä kaupungin kulttuuritoiminta päivitettyä sinne jotakin muuta ohjelmaa sille illalle, kysely on. Taikuri on lupautunut jopa "viilaamaan" ohjelmistoaan meille sopivaksi koko perheen ohjelmaksi. Lipun hinta on meidän porukalle alennettu kaikille samaksi, 12 euroa. Esitys kestää tunnin ja tarvittaessa lauantaina on kaksi esitystä ja vielä sunnuntainakin päivällä klo 13 aikaan. Näytökseensä mahtuu kerrallaan 40 henkilöä. Taikurin kotisivu netistä löytyy osoitteesta <http://www.taikavuori.fi/> ja esitykset kotiteatterissa Lusperinkuja 11.

Nilsiä kirkonkylällä keskeisellä paikalla oleva suuri kivikirkko on hyvä "maamerkki" kokouspaikan löytymiselle. Kartta siirretään lähiaikoina sukuseuran kotisivulle, joten sieltä pystyy ottamaan värikopion mukaan Nilsiä lähdeäessä. Pidempimatkalaiset voivat alkaa varailia myös yöpaikkoja mieltymysten mukaisesti Tahkovuorelta, Aholansaaresta tai vaikkapa naapurikunnan maaseutumajoituksesta. Majoituspaikkojen nettilinkit ovat liitteenä tämän kirjoituksen jatkeena.

Tahkovuoren majoituksen keskusvaraamon kanssa olen sopinut, että ilmoittamalla majoitusvarauksen yhteydessä kuuluvansa Ruuskanen-Ruuska sukuseuraan, niin majoittavat suhteellisen lähelle toisiamme hotellihuoneeseen tai mökkeihin. Varsinaisia alennuksia ei yön tai kahden majoittumisesta lupailtu, sillä kesäisin on kuulemma huomattavasti alemmat hinnat talvimajoittumiseen verrattuna ja huoneita takuuvarmasti saatavissa.

Ruokailu ja kahvitaukotilat ovat liikuntatalon kanssa samalla tontilla olevalla viereisellä koululla. Molemmille päiville on tilaus jätetty liha- ja keittoruuista (esim. kalakeitto). Lauantaina ruokailu aloitetaan klo 11.00, sunnuntaina Jumalanpalveluksen jälkeen noin klo 11.30. Kaksipäiväiseen sukukokoustapahtumaan ruvetaan ottamaan ilmoittautumisia vastaan lähiaikoina, osallistumishintatiedot tulevat samalla.

Äidit ja isät, muistakaahan, tämän sukukokouksen teema on "**lapset ja nuoret mukaan**", joten Nilsiä kokoonnumme vähintäänkin ja tietenkin mieluummin suuremmalla porukalla, kuin Rantasalmelle.

Asko Ruuskanen

Majoitus- ja matkailupalveluja:

Nilsiä kaupungin kotisivu <http://www.nilsia.fi/> Linkin "**matkailu**" alta löytyy kaikki kaupungin alueella olevat matkailu-/majoituspalvelut puhelinnumeroineen ja internetlinkkeineen Nilsiä Tahkovuori <http://www.tahko.com/> Tässä erikseen Tahkovuoren sivu, puh. 017 481 400. Nilsiä Aholansaari www.aholansaari.fi Tässä erikseen Aholansaaren sivu

Majoituspalveluja naapurikunnissa

Juankoskella <http://www.juankoski.fi/etusivu.html> linkin "**matkailu**" alta löytyy kaikki kaupungin alueella olevat majoitus-/matkailupalvelut

Kuopiossa <http://www.kuopio.fi/> linkin "**Matkailu**" alta löytyy kaikki kaupungin alueella olevat majoitus-/matkailupalvelut

Rautavaaralla <http://www.rautavaara.fi/index.php> linkin "**matkailu**" alta löytyy kaikki kunnan alueella olevat majoitus-/matkailupalvelut.

Siilinjärvellä <http://www.siilinjarvi.fi/index.php> linkin "matkailu" alta löytyy kaikki kunnan alueella olevat majoitus-/matkailupalvelut

Varpaisjärvellä <http://www.varpaisjarvi.fi/index.php> linkin "matkailu" alta löytyy kaikki kunnan alueella olevat majoitus-/matkailupalvelut

Ruuskanen-Ruuska sukuseuran sukukokous Nilsissä 26-27.7.2008

Nilsian kirkonkylällä olevat kohdepaikat

Sukukokous Nilsin liikuntatalolla

Osoite: Koulupolku 10

Ruokailupaikka on samalla tontilla oleva viereinen koulu.

- **Taikuripari Airaksisen esitykset**, osoite Lusperinkuja 11, lauantaina ja tarvittaessa sunnuntaina
- **Kesäteatteri**, Simolantien päässä oikealla - Louhosarena
- Oopperaesityksistä tämän hetken tiedolla ensikesän osalta ei mitään varmuutta.

Rantasalmen kotiseutumuseo on talonpoika Ruuskasen tekemä

Pekka Lipponen yöpyi museon aitassa

Rantasalmen Lehdessä 27.6.2007 olleen jutun mukaan museon opas kertoo Rantasalmen kotiseutumuseon olevan Hiltulan kylästä Konttilan talon päärakennus. Taskisen suku lahjoitti talon museoksi 1960-luvulla omistettuaan sitä sadan vuoden ajan. Taskiset olivat ostaneet talon Ruuskasilta, jotka olivat rakentaneet talon yli 200 vuotta sitten.

Tupa oli siihen aikaan hyvin harvinainen talojen ollessa tuolloin yleensä paljon pienempiä ja matalampia kuin tämä. Vastaavan kokoisia alkoi ilmestyä paikkakunnalle vasta 1800-luvun jälkipuoliskolla. Opas arvelee, että savutuvan rakentanut talonpoika Ruuskanen oli ilmeisen varakas, kun teki näin ison talon. Savutuvan rakentamisen jälkeen tuvan jatkoksi tehtiin 1800-luvun alussa muut kolme huonetta. Ruuskaset muuttivat jostain syystä pois 1800-luvun puolivälissä, jolloin naapureina asuneet Taskiset ostivat talon.

Talon ollessa vielä Hiltulassa 1900-luvun alkupuolella siihen kuului museoalueella oleva aitta, jossa kerrotaan kirjailija Outsiderin ja hänen kirjojensa sankarin Pekka Lipposen esikuvana olleen henkilön yöpyneen. Outsider ja Lipposen esikuvana ollut Taskinen-niminen liikemies kiertelivät Hiltulan kylän taloissa pelaamassa korttia. Yöksi he yöpyivät talojen aittoihin ja myös tähän Taskisten omistamaan aittaan, johon pääsee tutustumaan museon aukioloaikoina. Museoalueella on myös riihi, maapohjainen savusauna, venevaja, riviaita ja tuulimylly, jotka ovat lahjoituksina saatuja.

Hiltulan kylän talon numero 7 omisti vuonna 1761 syntynyt Pekka Ruuskanen, joka oli avioitunut 1765 syntyneen Maria Leskisen kanssa. Heidän 1787 syntynyt Pekka-niminen poikansa oli talon seuraava isäntä. He ovat todennäköisesti rakennuttaneet kyseisen Taskisille myydyin talon. Heidän sukunsa muutti sittemmin Sääminkin 1800-luvun puolivälin jälkeen.

Juha-Matti Ruuskanen normaalimäen viides

Normaalimäen SM-kisoissa Jyväskylän Laajavuorella 29.1.2008 Juha-Matti Ruuskanen tuli viidenneksi 90:n ja 95,5 metrin pituisilla hypyillään. Juha-Matti edustaa Puijon Hiihtoseuraa. Kisan voitti Puijon Hiihtoseuran Matti Hautamäki 99 ja 101,5 metrin hypyillään. Toiseksi tuli Harri Olli Ounasvaaran Hiihtoseurasta ja kolmanneksi Tami Kiuru Lahden Hiihtoseurasta. Neljäs oli niinkään Puijon Hiihtoseurasta Jussi Hautamäki.

Hyyt Laajavuorella tehtiin teräsladulta, kun järjestäjien aikomaa jäälatausta ei saatu tehtyä sääolosuhteiden vuoksi. Lumilatausta ei millään saatu aikaiseksi, kun se olisi vaatinut 15 sentin tampatun kerroksen.

Teräsladun nyppylät rikkovat suksien pohjassa olevia kuvioita, sanoi hiihtovalmentaja Tommi Nikunen. Tur-meltuneita suksia ei niinkään helposti saa kuntoon ja huippuhyppäjillä oli jo kiire Japaniin maailmancupin kisoihin.

Järjestäjät kertoivat heillä olleen huonoa tuuria, kun kilpailupäivä oli viikon lauhin. Jos pakkasta olisi ollut edes pari astetta, jäälatausta olisi satu aikaiseksi nopeasti. (HS 30.1.2008)

Ruuskanen debytoi mäkihypyn maailmancupissa 28.12.2003 ja sijoittui silloin 32:nneksi. Ruuskanen on hypännyt yhteensä yhdeksässä mäkihypyn maailmancupin kilpailussa ja hänen paras sijoituksensa on kuudes Japanin Hakubasta 23.1.2004. Tällä hetkellä hän kuuluu Suomen mäkihypyn B-maajoukkueeseen. (Wikipedia)

Juha-Matti Ruuskanen on kotoisin Kuopiosta ja syntynyt vuonna 1984. Tiedossamme ei vielä ole, mihin Kuopion seudun sukuhaaraan Juha-Matti kuuluu.

Markku Ruuskanen

OSMO ja MARTTA RUUSKASEN HAASTATTELU

Rantasalmi, Susimäki 16.3.2007

Syntymäkodissani Rantasalmen Lahdenkylän Kuosmalassa asuivat lapsuudessani oman perheeni lisäksi setäni Pekan perhe, vaimo Fanny ja poika Pentti. Pekka omisti puolet talosta. Me asuimme talon toisessa päässä olleessa tuvassa ja kahdessa kamarissa, ja Pekan perhe asui entisestä tuvasta tehdyissä kolmessa huoneessa. Isoäitini asui talon keskellä olevassa kahdessa kamarissa.

Isäni osti sitten Pekan puolikkaan talosta, ja Pekan perhe muutti pois Kuosmalasta, jolloin talo jäi isäni Väinön perheen haltuun. Tämän jälkeen isäni myi talon yhteyteen rakennetun tuvan Pekosille, jotka tekivät tuvan hirsistä oman talon Kolkontaipaleelle menevän tien varteen.

Kerran lapsuudessani oli pihamaalla ollut filtti, jonka päällä veljeni Väinö ja serkkuni Pentti olivat. Väinö ei enää ollut filtin päällä, kun Penttiä puri kyykäärme, ja hänen isänsä Pekka lähti viemään häntä lääkäriin. Sieltähän Pentti palasi lääkäristä sitten takaisin parantuneena.

Käärmeiden sanottiin lähteneen liikkeelle silloin, kun Pieksämäen ja Savonlinnan välistä rautatietä rakennettiin Kolkontaipaleen kohdalla. Usein ei käärmeitä ole näkynyt Kuosmalan mailla.

Entisaikaan ei tullut sanomalehtiä paljon taloihin, sillä aluksi oli kolmen lähitalon kesken sovittu, että sanomalehti tilattiin yhteisenä. Ensimmäinen lehti meni Ruuttulanmäelle, josta se sitten luettuna tuotiin Kuosmalaan, ja sieltä se edelleen vietiin Välttilään luettavaksi.

Kansakoulua käytiin Lahdenkylällä Otto Viljakaisen talossa, jossa kouluni kesti neljä vuotta. Kaveriporukan kanssa meillä ei ollut riitoja. Talvisin hiihrettiin Tulilammen ja Ulminkorven kautta Viljakaisen talolle oppia saamaan.

Isääni sanottiin Ukko-Väinöksi erotuksena veljestäni Väinöstä, jota sanottiin poika-Väinöksi.

Ukko-Väinö oli suurijalkainen ja suurikäinen mies, jolla oli vahvat miesvoimat. Kengännumero oli 46-48 luokkaa. Kylällä oli yhteinen lokomobiili, jolla käytettiin puimakonetta. Lokomobiilissa oli suuri hihnapyörä, jota kukaan muu kuin Ukko-Väinö ei yksin jaksanut nostaa paikoilleen. Kirkonrakennustyömaallakin hän oli nostellut paksuja hirsitä toisten ihmeeksi.

Meitä oli neljä veljestä, joista olen toiseksi vanhin. Harrastimme veljesten kesken paljon ulkoliikuntaa pihamaalla kesäisin. Pihassa oli korkeushyppytelineet ja pituushyppypaikka. Pesäpalloa pelasimme joka kesä pyhäpäivinä lapsuudessani.

Osallistuin myös juoksukilpailuihin ja olin Pieksämäen ja Mikkelin piirin mestaruuskilpailuissa 5 kilometrin matkaa juoksemassa. Savonlinnassa voitin Talvisalossa järjestetyn maastojuoksukilpailun.

Innostuin sitten talvisesta hiihtoharrastuksesta ja osallistuin moniin hiihtokilpailuihin ympäri pitäjää Parkumäellä, Kirkolla Harjupirtin maastossa ja Tuusmäessäkin. Harjupirtillä pidetyissä kisoissa olin kerran kolmas 30 kilometrin matkalla. Harjupirtille ei ollut meiltä kuin neljän kilometrin matka, mutta Parkumäkeen ja Tuusmäkeen oli jo useampi kymmenen kilometriä. Sinne mentiin kuitenkin hiihtämällä kisoihin ja takaisin, kun ei mitään kuljetuksia ollut järjestetty.

Armeijaan menin kesällä 1941 jatkosodan jo alettua. Ilmoittauduin Savonlinnan Aholahdessa, josta menimme Sulkavan Tuonilahteen alokaskoulutukseen. Sieltä meidät siirrettiin marssimalla Kallislahteen, jossa nousimme junaan härkävaunuun ja matkasimme Parikkalan Särkilahteen. Sieltä siirryimme Saaren pitäjään, jossa alokaskoulutus jatkui.

Jatkosodan taistelut olivat jo käynnissä, ja osallistuimme is-komppanian desanttien etsintään aina Hiitolaan saakka siirryttäessä.

Sieltä jatkoimme Laatokan rantaa Karjalan Kannasta myöden etelään. Tulimme Rautuun, jossa nousimme taas junaan ja tulimme Haminaan, jossa alkoi konekiväärrikoulutus joka kesti lokakuun 1941 lopulta joulukuun puoliväliin saakka. Sitten siirryimme junalla Valkjärvelle saakka ja harjoittelimme kevääseen 1942 asti.

Tämän jälkeen siirryimme etelärintamalle Lempaalajärven rannalle Lappalaisenmäkeen joukko-osaston ollessa JR 49. Siellä tapahtui tulikasteemme, ja teimme vastaiskuja vihollista vastaan. Juhannuksen aatonaattona 22.6.1942 hyökkäyksessä sain sirpaleen vasempaan jalkaani klo 8.00 aikaan aamulla. Minut vietiin JSP:lle ja sieltä Vuolteen kenttäsairaalaan. Sitten olin Viipurissa sotasairaalassa kaksi viikkoa, josta minut siirrettiin loppukesäksi -42 Vierumäen Urheiluopistolla toimineeseen sairaalaan.

Joulukuussa 1942 siirrettiin minut Jyväskylään Harjun koululla olleeseen sotasairaalaan. Helmikuun 1943 alussa lääkäri katseli minun jalkaani ja papereitani ja ehdotti sitten siirtoa Ruotsiin jatkohoitoon. Pyysin päästä silloin helmikuun alussa käymään kotonani ja sainkin luvan käydä kotiväkeä tervehtimässä.

Pian tulikin aika palata sairaalaan, ja lähdimme Reino Kovalan kanssa Jyväskylästä Helsinkiin, josta siirryimme Turkuun ja laivalla Tukholmaan. Siellä olimme kaksi viikkoa, jonka jälkeen siirryimme junalla Göteborgiin. Siellä jalkani saatiin parantumaan, ja palasimme syksyllä 1943 Reino Kovalan kanssa Suomeen Turkuun. Turku näytti silloin varsin surkeassa kunnossa olevalta ja ihmiset huonosti vaate- ja vaatetetuilta Ruotsiin verrattuna. Olin sitten vielä Helsingin Sotainvalidisairaalaan, kunnes minut määrättiin palvelukseen takaisin kesäkuussa 1944, jolloin ilmoittauduin jälleen Savonlinnan Sotilaspiiriin.

Tohtori Kosonen katseli jalkaa ja totesi, että kyllähän tuolla Kannaksella pärjää, ja niin lähdin sitten

Luumäellä olleeseen kokoamiskeskukseen. Majoituimme Luumäen kirkossa olleeseen majoitustilaan, josta matkasin Käkisalmen kautta Kannakselle. Oma rykmenttiäni piti etsiä pitkän aikaa,

Kun kesän 1944 taistelut olivat käynnissä ja vetäytyminen menossa. Heinäkuussa 1944 oman joukko-osaston etsimiseen meni aikaa, mutta lopulta se löytyi.

Olimme viikon verran Äyräpäässä, josta vetäydyimme Vuoksen yli Vuosalmessa, jossa sitten olimme aselepoon saakka. Aselevon tultua siirryimme Rautjärvelle, jossa haavoittuneet vapautettiin ensiksi vanhemman ikäluokan mukana lokakuun alussa. Kotiin Kuosmalaan palasin, ja aloitin syyskynnöt, jotka olivat jääneet vielä tekemättä.

Jalkani kanssa olen pärjännyt työelämässä, mitä nyt eläkkeellä ollessa se on alkanut vaivata 85-vuotiaana.

Vaimoni Martan kanssa tapasimme Rantasalmen Kirkolla Seurojentalolla pidetyissä tansseissa. Martan koti oli Turpeenmaassa, joka on kotimatkani varrella kirkolta palatessa. Niin sitten seurustelu alkoi, ja menimme naimisiin vuonna 1945. Meille syntyi Pirjoksi kastettu tytär asuessamme Martan kotona Turpeenmaassa kahden vuoden ajan. Muutimme sitten takaisin synnyinkotiini Kuosmalaan, jossa asuimme 1960-luvulle saakka.

Työelämään siirryin Suur-Savon Sähkön palvelukseen tekemään sähkölinjoja, kun sähköistyminen käynnistyi sodan päätyttyä ja ulottui maaseudullekin joka suuntaan. Matkat olivat pitkiä, ja ne taitettiin polkupyörän selässä. Sitten siirryin Oiva Kettulan omistaman sähköliikkeen palvelukseen tekemän sisäasennustöitä. Joitakin vuosia olin hänen töissään, jotka sitten loppuivat Kettulan oltua kova ryyppymies. Liike siirtyi sitten Eino Veijalaiselle, jolloin töitä riitti kyllä kesäajaksi, mutta talvella ne loppuivat.

Vuonna 1956 lähdimme porukalla Savonlinnaan Martti Tarhosen Olavin Sähkön palvelukseen. Sitten kier-simme pitkän Itä-Savoa Heinävedellä, Punkaharjulla, Kesälahdella, Kiteellä, Saarella ja Savonlinnan alueella. Heinävedellä rakennettiin kivitaloja, ja sitten sähköistettiin myös paljon maataloja ympäri pitäjää.

Osmo ja Martta syksyllä 2006

Savonlinnaan matkasin aina junalla Kolkontaipaleen asemalta, johon ajoin polkupyörällä Kuosmalasta. Jonkin aikaa olin myös Varkaudessa Paavo Laineen palveluksessa.

Savonlinnassa työni jatkui sitten E. O. Hämäläisen perustaman sähköliikkeen Radioavun palveluksessa useita vuosia. Olavin Sähkön toiminta loppui sitten Martti Tarhosen kuoltua äkillisesti.

Viimeiset työvuoteni olin Sulkavalla toimineen Sulka-Sähkön palveluksessa. Silloin töitä oli usein Rantasalmellakin lähempänä kotiani, joka oli siihen aikaan jo Rantasalmen Susimäellä. Sieltä ostimme omakotitalon tontteineen vuonna 1962, mistä alkaen olemme täällä asuneet.

Martta oli 35 vuotta töissä parturina kälynsä Inkeri Ruuskasen parturi-kampaamossa Rantasalmen kirkon-kylässä. Pirjon ollessa alle kouluikäinen hän oli hoidossa sisareni Irja Savolaisen luona Turpeenmaassa. Töihin ajoin polkupyörällä tytärtäni kuljettaen kesät talvet. Pirjo oli noin viisivuotias, kun siirryin työelämään. Myöhemmin sitten alkoi kulkea koululaislinja-autojakin. Pyöräily jatkui sitten, kun olimme kirkonkylässä asumassa aina eläkkeelle siirtymiseeni saakka.

Osmon harrastuksena on ollut sotainvaliditoiminta, ja hän oli kymmenen vuotta invalidien puheenjohtajanakin. Martta on toiminut Invalidinaisissa ja pitkään myös Rantasalmen Marttayhdistyksessä. Markku Ruuskanen p. 050-5729534.

REMEKSELÄN HISTORIAA

(Markku Ruuskanen 31.12.2006)

Remes-nimen alkuperästä (Fil. maist. MATTI REMES, Jämsänkoski)

Meitä Remeksiä on nykyisin eri puolilla Suomea noin 1400 (v. 1970 tarkka luku oli 1387, lisäksi löytyi 5 Remekselää ja 39 Remesahoa). 1500-luvulla Remeksiä oli ilmeisesti vain Rantasalmella ja sielläkin vain Tuusmäen neljänneksessä: 3 ruokakuntaa v. 1541, 6 v. 1562 ja 5 v. 1614. Mistä he olivat tulleet Tuusmäkeen ja mistä saaneet nimensä?

"Muinai-Karjalasta", Laatokan kaakkoiskulmalta karjalainen asutus viimeistään 1100-1200-luvulla levisi Laatokan rannoille ja Kannakselle ja sieltä edelleen nykyiseen Suur-Savoon. Pähkinäsaaren rauhan jälkeen alkoi Ruotsin puolelle jääneessä Karjalassa eli Savon kihlakunnassa muotoutua hämäläistenkin taholta vaikutteita saanut savolainen heimo. Uusi "savolainen" asutus alkoi jo 1300- ja 1400-luvuilla edetä nykyiseen Itä-Savoon ja edelleen Keski- ja Pohjois-Savoon. Remeksetkin lienevät karjalaista alkujuurta ja niin muodoin saaneet kielensä, sanansa, elinkeinonsa ja -tapansa Karjalasta ja karjalaisuudesta - minkä kaiken sitten Ruotsin alle jouduttuaan muovasivat savolaisuudeksi.

Remes-sukua on tutkittu hyvin vähän. Rantasalmea koskevissa 1500-luvun asiakirjoissa nimi esiintyy muodoissa Remexin, Remixin, Rämijxen, Remexinen ym. V. 1630 tavataan Remeksiä Kiuruvedellä. Nimiarkiston mukaan Remes-johteisia paikannimiä tavataan varsin suppeilta alueilta, pääasiassa Ylä-Savosta ja erikoisesti Kiuruvedeltä sekä lisäksi Vieremältä, Sonkajärveltä, Iisalmelta ja Varpaisjärveltä ja toisaalta Oulun eteläpuoleiselta alueelta, nimittäin Oulunsalosta, Tyrnävältä, Kestilästä, Temmekselä ja Paavolasta.

Erä- ja kaskikulttuurin jälkiä Kiuruveden nimissä (Sirkka Paikkala)

Kiuruveden ensimmäisten kirjallisten lähteiden (1548-1561) mukaan täällä asuivat seuraavat kaskimiehet perheineen:

Niko Kaikkonen asui ilmeisesti jossain Ryönänjoen seutuvilla ja hänellä oli **yhtiömiehenään**

Ihanus Remeksinen, joka kuitenkin asui vielä Rantasalmella ja oli sittemmin Pekka Kärkkäisen kanssa samassa kaskiyhtiössä. Samaan arviokuntaan Kaikkosen kanssa kuului myös **Pekka Kärkkäinen**.

Remekset

Rantasalmen Tuusmäki on Remesten vanhin tunnettu asuinpaikka Suomessa. Ihanus Remexinen muutti sieltä Kiuruvedelle 1500-luvulla. Rantasalmelle jäi vielä Ihanuksen sukulaisia, jotka asuivat siellä vielä pitkään. Vuonna 1541 mainitaan veroluetteloissa kolme Remestä veronmaksajina; Anders Remexinen, Olof Remexinen ja Henrik Remeksinen. Ensin mainittu oli sitä paitsi lautamies. Vuonna 1546 näkyy Tuusmäen kylässä veronmaksajina lautamies Ihanus Remexinen sekä Olof ja Henrik Remes. Vuonna 1550 ovat kaikki 4 edellä mainittua mukana veroluettelossa. Ihanus Remexinen-niminen mies alkaa näkyä veroluetteloissa vuodesta 1550 lähtien Tavinsalmen pitäjän Savilahden neljänneskunnassa. Hänen lisäksi alkaa näkyä samassa paikassa myös Nico Kaickoin (Kaikkonen). Ihanus-niminen Remes on edelleenkin veronmaksajana myös Rantasalmella. Kyseessä saattaa olla kaksi eri henkilöä; isä ja poika. Vuonna 1561 mainitaan Henrik Remexisen saaneen sakkoja siitä, että hän ei tuonut rautapitoista maata sulattamoon. Samana vuonna mainitaan Ihanuksen poikana Pool (Paavo).

Remesten vanhalla asuinpaikalla on vielä tänäkin päivänä **Remekselän talo**, joka sijaitsee Tuusmäen kylässä saman nimisen järven rannalla. Tuusmäen kylän omisti aikoinaan aatelismies Göran Pistolekors. Remesten sukualue 10.

Kiuruvedellä oli myös Pistolekorsin hallinnassa ja hänellä oli oikeus veron kanton myös tältä alueelta. Sopii kysyä mikä oli Pistolekorsin ja Remesten keskeinen suhde ja mikä sitoi heitä yhteen myös Kiuruvedellä.

Maantarkastusluettelo 1500-luvulta

Rantasalmen vuosilta 1562-1563 tehdyn maantarkastusluettelon mukaan Tuusmäen viidennessä kymmenyksessä asui Paavo Ihanuksenpoika Remeksinen. Hänen omistuksessaan oli maakappaleet Kauvoinojanmaa, Sormuisen pelto, Hakojärven pään maan, yksi kappale puron peltoa, yksi kappale Jokimäkeä, yksi kappale halla ahoa, hirsiniemi ja yksi kappale Suuren Hakojärven niemeä.

Samassa kymmenyksessä asuivat Heikki ja Antti Remeksinen, joiden omistuksessa olivat maakappaleet: yksi kappale läyliänpeltoa, yksi kappale walin selkää, yksi kappale halla huhtaa, yksi kappale vasarasuon suvua, yksi kappale olkiahoa, hötökangas, yksi kappale myllykangasta, yksi kappale pahakalan rantaa, yksi kappale pääkangasta, yksi kappale talvisuon taustaa, yksi kappale kivi niemeä ja yksi kappale Ratoipeltoa sekä mäki aho.

Samassa kymmenyksessä olivat talollisina myös Paavo Kärkkäinen, Tuomas ja Juho Kyllönen, Lauri ja Juho Ulmanen, Pekka, Paavo ja Klaus Yrjänäinen, Pekka Ärväinen, Pekka Juutinen, Paavo ja Olli Nousiainen, Esko ja Paavo Airikainen sekä Yrjö Sigfridinpoika.

Pien-Savon Maantarkastusluettelo 1620-luvulta

Pien-Savossa 1620-luvulla Johan Haberman teki maantarkastusluetteloja. Sen mukaan Heikki ja Esko Remeksinen omistivat Tuusmäen kylässä seuraavia maakappaleita: Läylijänpelto, Vaalinselkä, Hallahuhta, Vasarasuon sivu, Olkiaho, Hietakangas, Myllykangas,

Pahankalan ranta, Pääkangas, Talvisuon taus, Kiviniemi, Ratoipelto, Mäkiaho, Suontaus ja Kuaksen jokiniitty. Tilukset näyttävät pitkälti samoilta kuin mitä 1560-luvulla oli Remeksisten omistuksessa. Heikki Remeksinen maksoi veroa 2,5 tynnyriä ja 5 kappaa ja Esko Remeksinen puoli tynnyriä ja 8 heinäkuormaa. Lisäksi kuuden tynnyrin arvosta maata oli autiona eli asumattomana tai veronmaksukyvyttömänä.

Rantasalmen Historian kertomaa

Rantasalmen asutus oli 1500-luvulla jokseenkin puhtaasti talonpoikaista. Aateliskartanoita ei vielä tuolloin seudulla ollut. Talonpoikaistilojen lahjoittaminen rälssiksi alkoi Rantasalmella kolmikymmenvuotisen sodan aikoina. Ensimmäisenä pitäjän saapui luutnantti Johan Pistolekors (1596-1663), joka sai kolme taloa Tuusmäeltä 24.3.1630. Kahdesta niistä hän muodosti Remekselän asuinkartanon eli säterin. Kolmannessa, nykyisessä Nykälässä, asui Remeksisen sukua edelleen lampuodin eli talonvuokraajan asemassa.

Isossa reduktiossa 1680-luvulla määrättiin, että Johan Pistolekorsin poika Karl Pistolekors (1643-1722) sai pitää Remekselän rälssinä elinaikansa. Johan Pistolekorsin toinen poika Karl Gustav Pistolekors omisti Tuusmäen Roppolan 1690-luvulla.

Isonvihan jälkeen Remekselän omisti kapteeni Jakob Pistolekorsin perikunta ja isäntänä oli sotatuomari Nils Nykopp. Hän kuoli 1761 ja talo joutui hänen poikansa vääpeli Nils Nykoppin haltuun. Nykopp myi v. 1779 puolet talosta eversti Yrjö Maunu Sprengtportenille, joka osti sen kruunun laskuun ja vaihtoi sen sitten rusthollarin Kalle Leskisen kanssa Haapaniemeen, jonne perustettiin hevossiitola ja sotakoulu. Kalle Leski-nen sai $\frac{3}{4}$ Remekselästä, joka sitten jaettiin hänen kolmen poikansa kesken. Isäntinä talossa olivat sitten 1738 syntynyt Kalle Leskinen, 1751 syntynyt Pekka Leskinen ja 1755 syntynyt Jaakko Leskinen.

Yhden neljäsosan talosta omisti hovikamreeri Karl Brunou, joka asetti lampuodin sinne asu maan. Lampuotina oli mm. 1771 syntynyt Antti Immonen. Tämän jälkeen Remekselää ei enää voida kutsua kartanoksi. Remekselä jatkoi Karjalan rakuunarykmentin rusthollina eli ratsutalona. Leskisen sukua talossa asui 1800-luvulle saakka ja 1860-luvulla taloa omisti mm. Niilo Kallenpoika Leskisen perillisiä, Kalle Juho ja Antti Juho Leskinen.

Remekselä 1800-luvulla

Talollinen Johan Oinonen osti 26.3.1841 neljäsosan Remekselästä Fredrik Neoviukselta, Carl Lundqvistiltä ja Carl Kumliniltä. Taloon kului myös Pahakkalan verollepantu kotitarvemylly. Ratsutilan muina omistajina olivat tuolloin Kalle Niilonpoika Leskinen, Juho Jaakonpoika Leskinen, Matti Niskanen, Ulriikka Laitinen sekä Lauri ja Petteri Tolvanen.

Johan Oinonen sai luvan muuttaa Pahakkalankosken mylly oikealta rannalta vasemmalle ja varustaa mylly siellä yhdellä kiviparilla. Mikkelin läänin käskynhaltija antoi Pahakkalan myllylle luvan tullimyllyksi 16.11.1849. Lupa oikeutti jauhattamaan myllyssä vierasta jauhatettavaa viljaa tullia ja valtiolle suoritettavaa veroa vastaan. Kaikille ratsutilan osakkaille tuli myös oikeus kotitarvejauhatukseen tullivapaasti.

Remekselän rustholli halottiin ensimmäisen kerran 1841 ja toisen kerran 1852. Tällöin Oinosen omistama yksi neljäsosa talosta muodostettiin Remekselä tilaksi 27:5.

Johan Oinosen (s. 1799) jälkeen hänen tilansa omistajaksi tuli ratsutilallinen Kalle Juhonpoika Hämäläinen, joka rippikirjamerkintöjen mukaan oli Oinosen vaimon Anna Sofia Kilpeläisen sisarenpoika. Kalle Hämäläinen (s. 20.10.1818) avioitui 12.10.1845 Kristiina Loviisa Tolvasen kanssa, joka oli syntynyt 8.4.1825. Kalle Hämäläisen aikana Pahakkalan myllyn 3.7.1859 päivätyn verollepanoasiakirjan mukaan myllystä oli maksettava vuotuista veroa yksi tynnyri 15 kappaalaa viljaa, puoleksi ruista ja puoleksi ohraa.

Kalle Hämäläiselle ja Stiina Tolvaselle syntyi seitsemän lasta: Juho 14.11.1846, Kalle Ville

11. 21.4.1852, Olli Fredrik 7.10.1834, Antti 7.10.1854, Ulla Katariina 31.7.1857, Sakari 28.3.1861 ja Albin 2.12.1866. Remekselä siirtyi Kalle Hämäläiseltä ja Stiina Tolvaselta pojille Juho, Kalle Ville ja Antti Hämäläiselle perintönä ja osaksi veljeltä Olli Hämäläiseltä perintönä sekä kuudella eri kauppakirjalla 1886-1895 sisaruksilta Ulriikka Hämäläiseltä, Sakari ja Albin Hämäläiseltä ja näiden puolisoilta. Juho, Kalle Ville ja Antti Hämäläinen saivat lainhuudon puoleen Remekselä perintötilasta 27 päivämäärällä 9.3.1897.

Juho Kallenpoika Hämäläisellä ja hänen puolisoillaan Eva Loviisa Jurvaisella oli tytär Amanda, joka syntyi 13.10.1873 ja avioitui 9.7.1897 Otto Halosen kanssa, joka oli syntynyt 19.3.1865.

Otto Halonen

Otto Halosen vanhemmat olivat Petter Juho Halonen (24.11.1820-4.9.1892) ja Anna Maria Kämäräinen (14.7.1832-22.12.1903). Otto Halosen sisaruksia olivat Antti Halonen (1851-1927), Aleksandra Maria (s.1854), Gabriel (1856-1921), Kalle Petter (s. 1859), Enok 8 s. 1862), Hilda Loviisa (s. 1857), Ville (s. 1873) ja Ulla Katri (s. 1873).

Otto Halosen puoliso Amanda Halonen kuoli 23.4.1917. Otto ja Amanda Halosella oli kahdeksan lasta: Helmi Lyydia (23.6.1898-17.5.1901), Amanda (29.6.1899-), Toivo (s. 7.5.1902), Lauri (s. 10.8.1904) Airi Maria (s. 6.10.1906) , Lempi (s. 2.9.1908), Aaro (s. 10.9.1912) ja Taimi Ester (s. 9.9.1915).

Otto Hämäläinen osti Kalle Ville Hämäläiseltä ja hänen tyttäreltään yhden kuudesosan Remekselän talosta 17.6.1917. Kustaa ja Maria Loviisa Moilaselta Otto Halonen osti Syrjälän tilaksi muodostetun maa-alueen 17.1.1910. Tilakokonaisuuteen kuului myös Halosten perintötila 24:2, jonka omisti Pekka Halosen jälkeen Otto Halonen, Aaro Halonen, Ville Halonen ja Tuula sekä Anja Halonen ja Airi Halonen, Taimi Leskinen ja Lempi Kosonen.

Kaija Halosen perhe Remekselän pihassa

Otto Halosen jälkeen Remekselän tilan omistivat 1930-luvulla saadun lainhuudon mukaan murto-osin Aaro, Lauri, Airi ja Taimi Halonen, Lempi Kosonen sekä Ville Halonen.

Aaro Halonen

Halolan tilan murto-osia Aaro Halonen osti sisaruksiltaan ja näiden lapsilta 1950-luvun aikana. Aaro Halonen osti samoin sisaruksiltaan näiden osuuksia Syrjälän tilasta 25:1. Tilat oli siirretty

Juvan kuntaan 1950-luvun alussa.

Aaro Halonen omisti Remekselästä 110/168 osaa perittyään ja ostettuaan tilanosia sukulaisiltaan useilla eri kauppakirjoilla 1930-luvulla. Tilan muut osat Aaro osti 1940- ja 1950-luvuilla ; 13/168 osaa Tuula ja Arja Haloselta, 13/168 osaa Lempi Kososelta, 13/168 osaa Airi Haloselta, 13/168 osaa Taimi Leskiseltä ja 6/168 osaa Ville Haloselta.

Aaro Halonen avioitui Tuusmäen Vestolasta olleen Annikki Ruuskasen kanssa ja heille syntyi Kaija-tytär vuonna 1955.

Kaija Kauhanen os. Halonen

Kaija Halonen osti Tuula Haloselta ja Arja Sartemalta näiden osuuden Halolan 24:5, tilasta, joka oli siirretty Juvan kuntaan 1950-luvun alussa. Kaija avioitui Veli-Matti Kauhasen kanssa ja he asuvat tätä nykyä Remekselässä perheineen.

Markku Ruuskanen